

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologica

Ex Sacris Scriptvris, Conciliorvm Pontificvmqve Decretis, Et Sanctorvm Patrvm Ac Doctorum Placitis Expressa ; In qua, quidquid tum ad fidei mysteria sanè ac rectè intelligenda, & ab erroribus quibusvis secernenda, tum ad sacramenta debitè conficienda & ministranda, tum ad actiones humanas iuxta ...

Abelly, Louis

Coloniæ Agrippinæ, 1658

IV. Qualis veneratio imaginibus, & reliquijs exhibenda sit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38954

stat: ergo cultus illi debitus longè maior esse debet cultu, qui alijs quibuscunque sanctis defertur.

Quæres, an præter cultum Hyperdulia, possit etiam cultus latræ exhiberi sanctissimæ Virgini, ratione unius illius, quam inter illam & Filium eius Christum Dominum esse concipimus? Resp. negatiuè cum S. Thom. 2. sup. citato; quamuis enim Metaphysicè loquendo, & quo sensu posset adorari adoratione aliquà respectu moraliter tamen & præctice loquendo, id fieri non debet propter periculum erroris & scandali; unde merito sanctus Epiphanius har. 78. & 79. reprehendit, & hæresicos arguit aliquas mulieres in Syria, quæ beata Virgini in signum adorationis, libationes quasdam offerebant.

SECTIO IV.

Qualis veneratio imaginibus, & reliquijs exhibenda sit.

Supponimus hanc esse differentiam imaginis & idoli (vt rectè docet & probat Bellarm. lib. 2. de sanctis c. 1.) quòd imago sit vera similitudo rei alicuius, vt cùm pingitur homo, equus, &c. Vnde & imago ab imitatore diæta est; idolum verò sit falsa similitudo, quæ repræsentat id quod re vera non est, vt cùm gentiles repræsentabant statuas Iouis, Martis, &c. tanquam Deorum, quæ tamen re vera Dij non erant, nec esse poterant.

Hanc autem esse differentiam illarum vocum inde patet, quia scriptura nunquam tribuit nomen idoli verbi gratia imagini, sed solum simulacris gentilium, v. g. vocat Filium Dei, imaginem Dei ad Coloss. 1. at nunquam vocat idolum: item 3. Reg. c. 7. Salomon dicitur fecisse ad ornatum templi imagines Leonum, bouum, palmarum, &c. nec tamen vnquam ista vocantur idola, quia rerum verarum erant similitudines; vnde Theodoret. quæst. 38. in Exod. dicit, *Repræsentationes verum non subsistentium dii idola*, & S. Hieron. in cap. 7. Osee loquens de idolis,

notas

notat expresse, simulacrum seu idolum ita opponi Deo, sicut mendacium veritati.

Hinc patet, imagines Christi & sanctorum non esse idola, cum res veras exhibeant; sed nec etiam sanctissimæ Trinitatis, & Angelorum imagines idola dici posse; quia non sunt factæ ad representandam naturam Trinitatis, vel Angelorum; sed ad exhibendam formam in qua diuinæ Trinitatis persona, aut angeli ipsi aliquando apparuerunt, vel certe ad eorum proprietates, & perfectiones signis quibusdam corporalibus exprimendas; vnde S. Greg. Nazian. orat. in laudem Heronis dicit, quod quando Angeli pinguntur, candida vestis, atque hilaris, & splendida facies solet illis tribui, ad designandam scilicet tum naturæ illorum puritatem, tum gloriæ, qua perficiuntur, splendorem. Hoc præsupposito, pro resolutione quæstionis propositæ.

Dicendum 1. vltum sacrarum imaginum, seu quibus res sacræ representantur, esse honestum & licitum.

Probat 1. ex Scriptura: Exod. 25. *locutusq. est Dominus ad Moysen &c. duos quoq. Cherubim aureos & productiles facies, ex utraq. parte oraculi, vbi per duos illos Cherubim aureos S. Hier. in cap. 41. Ezech. intelligit duas statuas seu imagines aureas, quæ duos Angelos Cherubinos representabant, & 3. Reg. 6. dicitur quod Salomon Cherubimorum imagines ex lignis oliuarum factas posuit in sanctuario.*

Probat 2. ex 7. Synodo gener. Act. 6. vbi hæc habentur, *Non est pictorum adiuentio imaginum factura, sed catholica Ecclesie approbata legislatio, & traditio, &c. Testimonium perhibet ipsa rerum antiquitas, & Sanctorum Patrum doctrina, qui hæc in venerabilibus templis susceperunt, & venerabilia templa dedicantes, hæc pingere studuerunt.*

Probat 3. ex vsu antiquo Ecclesie catholice, qui passim apud antiquos Patres refertur: Tertul. lib. de pudicit. c. 7. & 10. testatur, antiquitus Christi Domini imaginem sub specie pastoris ouem deperditam, & recuperatam super humeros gestantis, in calicibus sacris effigiari

P S

conue-

confueuisse: S. Aug. lib. de consensu Euangelist. cap. 16. testatur, Christum Dominum in templi parietibus depictum fuisse, cum sanctis Apostolis Petro & Paulo, sibi ex utroque latere adstantibus: S. Greg. Nazianz. orat in laudem defuncti Patris, refert templum ab illo extructum, fuisse varijs picturis, & imaginibus sacris decoratum. S. denique Paulinus epist. 12. loquitur de varijs imaginibus SS. Trinitatis & mysteriorum vitæ Christi, in Ecclesiæ apside pingi solitis.

Dicendum 2. sacras imagines esse à nobis venerandas, & colendas.

Probatur 1. ex eo, quod scriptura docet, rebus sacris & diuino cultui dicatis venerationem & honorem deberi Pl. 98. *Adorate scabellum pedum eius: quoniam sanctum est;* quæ verba, quamuis in sensu mystico, & allegorico à quibusdam sanct. Patribus de Christi Domini humanitate accipiuntur, vt supra vidimus; in sensu tamen literali, intelliguntur de arca testamenti, quæ 1. Paralip. 28. vocatur scabellum pedum Dei: atqui sacre imagines sunt etiam res quædam diuino cultui dicatæ: ergo a pari venerationi illis, & honor debetur.

Probatur 2. ex supra relata Synodo 7. gener. in cuius Act. 7. hæc verba habentur, *Sanctorum Patrum doctrina in-sistentes, & Ecclesiæ Cath. (in qua Spiritus S. inhabitat) traditio-nem obseruantes definimus, cum omni diligentia & cura venerationem esse sanctas imagines, &c. illasq; in templis esse collocandas:* & in Conc. Trid. sess. vlt. definitum est imagines sacras, in templis præsertim habendas, & retinendas esse, eisque debitum honorem, & venerationem impertien-dam esse.

Probatur 3. ex S. Basil. supra cit. epist. ad Iulianum A-postatam, vbi postquam locutus est de cultu Christo Domino, sanctissimæ Virgini, & alijs SS. debito, & à se ipso exhibito, subiungit, *unde & caractères imaginum ipsorum honore & adoro, præcipue cum hoc à sanctis Apostolis traditum sit:* & ex S. Athan. in quæstionibus ad Antiochum quæst. 39. vbi ait, eos esse dementes & fastu quodam arrepti-

os, qui crucem effigiesque sanctorum adorare recusant: item ex S. Hieron. in epitaph. S. Paul. cap. 3. vbi dicit, illam prostratam ante crucem, quasi pendentem Dominum cerneret, adorasse. Plures alij SS. Patres citantur in prefata Synodo 7. presertim Act. 4. diuersa etiam miracula pro confirmatione eius veritatis diuinitus facta ibidem referuntur.

Queres, quo genere cultus imagines honoranda sint? Resp. cum S. Doctore q. 25. imaginem duplici modo posse considerari; 1. vt res quaedam, puta lignum sculptum, vel pictum. 2. vt est imago alterius: & ipsi quidem priori modo spectat: nullum honorem debere, cum nullam habeat excellentiam honore dignam; posteriori vero eundem illi cultum, & honorem deferendum esse, qui debetur prototypo, cum hac tamen differentia, quod prototypo honor & cultus primario & per se, seu propter excellentiam propriam tribuatur; imagini vero non nisi secundario, & propter ipsius prototypi excellentiam, cui aliquo modo participare censetur propter moralem, quam habet cum ipso prototypo, vniionem & coniunctionem, vnde proprie loquendo, cultus imaginum, v. g. Christi aut Sanctorum, neque latria, neque dulia dici potest, cum hæ voces interiorem submissionis affectum designent erga eum, qui adoratur aut colitur, qui affectus proinde erga ipsam imaginem præcisè concipi non potest; sed tantum improprie & respectiue, ita vt dum externa submissionis nota, puta genuflexionis imagini exhibetur, internus honoris puta latriæ vel duliæ affectus erga prototypum concipiatur.

Hunc imaginum cultum ita esse intelligendum, & explicandum constat ex prefata Synodo 7. gener. in cuius Act. 3. in litteris orientalium Episcoporum ibidem lectis & approbatis, habentur hæc verba, *Sanctas imagines reuerentur, &c. non in materia, aut coloribus honorem constituentibus, sed per hoc officium nostrum, quod ipsi debemus, quorum typum imagines gestant impertientes: & ex Conc. Trid. sess. 25. in decreto de veneratione imaginum, vbi expresse dicitur,*

Imag-

Imaginibus venerationem debitam impertiendam esse; non quia
 credatur inesse aliqua in ijs diuinitas, vel virtus, propter quam
 sint colenda, &c. sed quoniam honos, qui eis exhibetur, referuntur
 ad prototypa, qua illa representant; ita vt per imagines, qua
 osculamur, & eorum quibus caput aperimus, & procumbimus,
 Christum adoremus; & Sanctos veneremus, quorum illa similitu-
 tudinem gerunt.

Quod spectat ad sanctorum reliquias, dicendam esse
 illis quoque cultum, & honorem esse deferendum.

Probat 1. ex scriptura: *Is. 11. Ipsum gentes deprecabuntur & erit sepulchrum eius gloriosum; vbi Propheta de Christo Domino loquitur, dicitque sepulchrum illius fore honorandum; quod intelligendum est non tantum pro eo tempore, quo Christi Domini corpus in eo iacuit: sed etiam pro tempore futuro postquam a mortuis resurrexerit, vt explicat S. Hieron. in epist. ad Marcellam.*

Probat 2. ex cit. Conc. Niceno. 2. Act. 7. & ex Trid. sess. 2. Act. & ex Trid. sess. 25. in praefato decreto, vbi dicitur sanctorum corpora a fidelibus esse veneranda, quae vnde membra Christi fuerunt & templum Spiritus sancti, ab ipsoque ad aeternam vitam suscitanda, & glorificanda per quae multa beneficia hominibus a Deo praestantur.

Probat 3. ex miraculis, quae per Sanctorum reliquias diuinitus facta sunt: 4. Reg. 13. ad contactum corporis Elisei defuncti, mortuus dicitur resurrexisse, quod S. Amb. in cap. 1. S. Luc. ipsius Elisei sanctitati tribuit: & Act. 19. refertur, sudaria & semicinctia S. Pauli, aegrotis applicata, sanitatem ipsis contulisse. Item Ambr. epist. 54. testatur, plures a possessione demonum esse liberatos, ad inuentionem, & translationem corporum sanctorum martyrum Geruasij & Protasij, vbi vestem praedictorum Sanctorum contigerunt; & epist. 55. dicit idem factum esse, dam reliquia sanctorum martyrum Vitalis & Agricola transferentur: & S. Aug. lib. 22. de ciuit. cap. 2. refert varia & insignia miracula, quae facta sunt ad contactum reliquiarum S. martyris Stephani. Ex quibus miraculis colligitur, piuum ac Deo gratum esse cultum illarum reliquiarum, cum cultores earum tot beneficiis cumulet.

Quo
 reliqui
 dum, il
 ter San
 more q
 riod hor
 illo, h

Doc
 quias
 iam e
 Christ
 gestati
 testem
 hoc pa
 miseri

Hin
 Crucis
 q. 25. a
 ea fixi
 Christ
 ori mo
 nit om
 ue dep

uis alic
 est ac
 tur mo
 dem de
 passus
 alijs re

Pon
 reliqui
 tur ima
 est, qu
 postula
 bent cu
 ior &
 tis pra

Quod si quæras, quo cultu honorandæ sint Sanctorum reliquiæ; Resp. idem de illis, ac de imaginibus esse dicendum; illas scilicet cultu respectiuo esse honorandas propter Sanctos quorum sunt reliquiæ; ac proinde eodem honore quo illi; ita vt qui honorat reliquias, illum primario honorare intendat cuius sunt reliquiæ, & simul cum illo, has eius reliquias tanquam aliquid illius.

Docet autem S. Thom. 2. 2. quæst. 96. a. 4. ad 3. reliquias collo appensas circumferri posse, & hoc patet etiam ex S. Aug. epist. 103. & S. Chrysost. hom. (quod Christus sit Deus) & S. Greg. lib. 7. epist. 120. tum vt ea gestatione honorem & amorem nostrum erga Sanctos testemur, tum etiam vt per intercessionem illorum quos hoc pacto honoramus, vel ab aliquibus malis diuinâ misericordiâ liberemur, vel gratias aliquas impetremus.

Hinc etiam patet, quid de cultu, & adoratione sanctæ Crucis sentiendum sit, cum enim (vt obseruat S. Thom. q. 25. a. 4.) duobus modis spectari possit, vel vt Christi in ea fixi, & extensi figuram repræsentat, vel prout ipsius Christi corpori & sanguini contactu coniuncta fuit: si priori modo spectetur, habet rationem imaginis, & conuenit omni omnino Cruci siue in materia solida sculptæ, siue depictæ in pariete, siue manu in aëre formata, & quouis alio modo expressæ; & de illa idem omnino dicendum est ac de alijs imaginibus Christi Domini: si verò spectetur modo posteriori, habet rationem reliquiæ, quod quidem de illa sola eruet dici potest, in qua ipse Dominus passus & mortuus est, & de illa vt sic eodem modo ac de alijs reliquijs loquendum est.

Porro hic obseruandum est quòd, quamuis honor qui reliquijs debetur, eiusdem generis sit, ac ille qui deferatur imaginibus, hæc tamen inter vtrumque differentia est, quòd reliquiæ peculiarem quamdam venerationem postulant præ imaginibus, propter vnionem quam habent cum illo cuius sunt reliquiæ, quæ haud dubie maior & arctior est: censetur eâ, quæ inter imaginem & eius prototypum intercedit; & ea ratione Sanctorum reliquiæ,

quæ, in maiori habentur veneratione quàm illorum
 imagines, & cruz illa in qua Christus affixus & mortuus
 est peculiari affectu & deuotione colitur præ alijs Crucibus
 eiusdem imaginibus, propter vniõnem quam habuit cum
 ipsius Christi corpore, cuius contactu nobilitata est, &
 sanguinis eiusdem effusione decorata.

TRACTATUS VI.

De Gratia Diuina.

Cum præcipuus meritorum Christi Dominus
 effectus, sit gratia diuina, quæ reliqua omnia
 bona ex illius saluatoris fontibus sac-
 turientia, vel in se complectitur, vel ex se
 diffundit: doctrinæ ordo postulat, vt de illa
 nunc tractemus, eaque præsertim circa illam inuesti-
 gemus, quæ à nobis Deus sciri voluit, & idcirco Ecclesi-
 sue reuelare dignatus est, sepositis in hac materia omni-
 bus alijs, quæ tenuitatis nostræ modum excedunt, me-
 mores illius effati *Altiora te ne quaesieris*, Eccl. 3. & *Quis
 scrutator est maiestatis, opprimetur à gloria*. Prou. 25.

Vt igitur ordine procedamus, tractatum hunc in quinque
 que capita diuidemus; in quorum 1. agemus de necessitate
 gratiæ diuinæ, in 2. de ipsius gratiæ sufficientia, in 3.
 de eiusdem efficacia, in 4. de primario eius effectu
 seu de iustificatione in 5. denique de altero
 gratiæ effectu seu de merito.

CA